

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

NÁMĚTY PRO PODPORU SPOLUPRÁCE ŠKOL A ZAMĚSTNAVATELŮ

Skupina oborů vzdělání 69 Osobní a provozní služby
- kategorie dosaženého vzdělání H

OBSAH

Úvod	3
Slovníček pojmů	4
Legislativní prostředí.....	4
Popis cílů spolupráce škol se zaměstnavateli	5
Vymezení skupiny oborů vzdělání	6
Praktické vyučování	7
Využití odborníků z praxe.....	15
Stáže učitelů odborných předmětů, odborného výcviku a vybraných všeobecně vzdělávacích předmětů	20

ÚVOD

Materiál vznikl v rámci projektu POSPOLU – Podpora spolupráce škol a firem, který je realizován v rámci Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost. Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Model představuje nástroj, který slouží jako podpora při vymezování obsahu a podmínek spolupráce školy a zaměstnavatele¹.

Obsahuje nejrůznější aspekty, které je třeba řešit při navazování, průběhu a vyhodnocení spolupráce. Je určen školám i zaměstnavatelům. Je vhodným vodítkem jak pro již vytvořená fungující partnerství, tak pro subjekty, které mají zájem spolupráci teprve navázat.

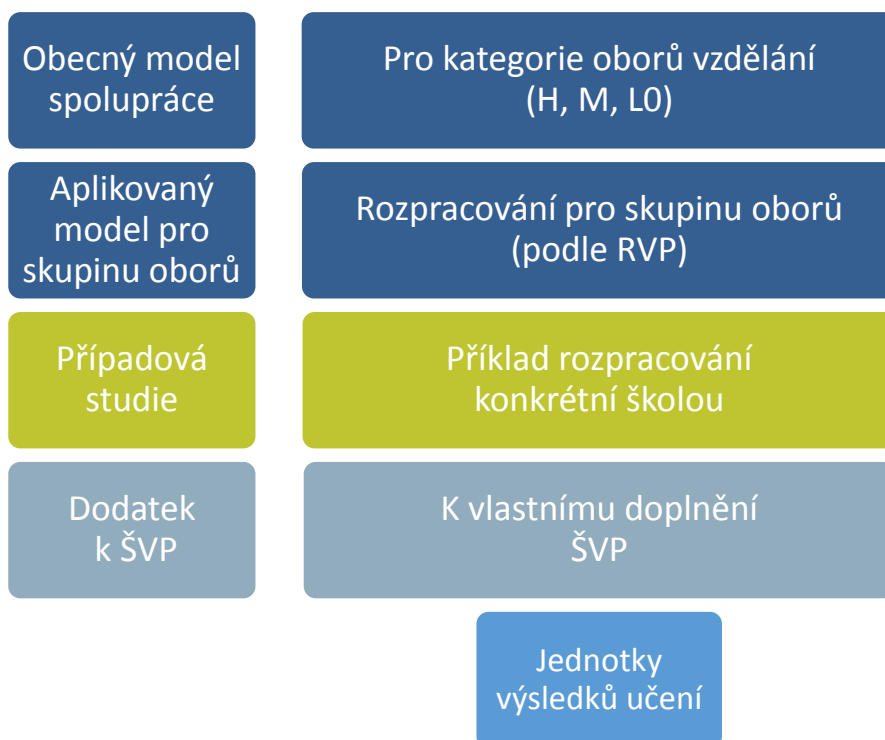
Model nemá charakter závazného dokumentu, jeho funkce je inspirativní, obsahuje náměty k nastavení a rozvoji vlastní spolupráce školy a jejích sociálních partnerů.

Snahou je přiblížit se požadavkům praxe. Uváděné náměty se zakládají na fungující dobré praxi. Veškeré uváděné údaje a informace jsou doporučujícího charakteru a jejich využití je na zvážení školy, která odpovídá za soulad s aktuálně platnou legislativou.

Doporučení vycházejí z obecných principů na podporu spolupráce mezi školami a firmami, které jsou popsány v obecném modelu spolupráce škol a zaměstnavatelů. Na příkladu zvoleného oboru jsou rozpracovány pro určitou skupinu oborů do tzv. aplikovaného modelu, který se Vám právě dostal do ruky. Další inspiraci můžete nalézt v případových studiích, kde jsou uváděny příklady konkrétní spolupráce škol a zaměstnavatelů a sami si můžete rozpracovat vlastní plány spolupráce školy a firmy do tzv. plánu spolupráce. Ten pak můžete využít k doplnění ŠVP formou dodatku pro konkrétní školní rok. Nejmenší jednotkou pro plánování a realizaci spolupráce je jednotka výsledků učení. Tyto podklady naleznete na komunikační platformě <http://pospolu.rvp.cz>.

¹ V textu aplikovaných modelů používáme pro zaměstnavatelskou sféru také výrazy „sociální partner (dále SP)“, „firma“, „podnik“ a podobně, vždy přitom máme na mysli též široký okruh právnických či fyzických osob, ať už soukromých či z oblasti veřejné správy a služeb nebo vědy, výzkumu a vzdělávání, které nejsou střední školou a se kterými mohou školy při odborném vzdělávání spolupracovat.

Pro účely podpory při navazování, plánování a vyhodnocování spolupráce škol a jejich sociálních partnerů byla vytvořena také metodická příručka k aplikovaným modelům spolupráce s názvem *Kráčíme Pospolu k efektivnější spolupráci škol a firem*,² která poskytuje metodická doporučení k organizaci spolupráce, obsahuje údaje o tom, jak prakticky využívat modely spolupráce, předkládá informace o dalších materiálech zaměřených na podporu partnerství škol a zaměstnavatelů.

SLOVNÍČEK POJMŮ

Abychom si se školami a s firmami lépe porozuměli, byl vytvořen slovníček používaných pojmů. Zde najdete stručně vysvětlené pojmy související s problematikou spolupráce škol se zaměstnavatelským prostředím.

ODKAZ NA SLOVNÍČEK

http://pospolu.rvp.cz/filemanager/userfiles/nastroje/Slovnicek_pojm%C5%AF.pdf

LEGISLATIVNÍ PROSTŘEDÍ

ODKAZ NA PLATNÉ LEGISLATIVNÍ NORMY

http://pospolu.rvp.cz/filemanager/userfiles/nastroje/Obecna_legislativa_AM.pdf

² Viz <http://pospolu.rvp.cz/kracime-pospolu>.

POPIS CÍLŮ SPOLUPRÁCE ŠKOL SE ZAMĚSTNAVATELI

- Realizovat praktické vyučování na pracovištích zaměstnavatelů tak, aby žáci získali představu o reálném pracovním prostředí a práci v oboru při naplňování profilu absolventa;
- zvýšit roli zaměstnavatelů při přípravě žáků na budoucí profesi, aktivně zapojit jednotlivé zaměstnavatele do přípravy žáků;
- rozšířit teoretické znalosti žáků oboru vzdělání v praxi;
- využívat technologické vybavení zaměstnavatelů při odborném výcviku žáků;
- rozvíjet návyky žáků související s bezpečností práce a ochranou zdraví při práci na pracovištích zaměstnavatelů;
- napomoci žákům osvojit si etický kodex ve firmě, rozvíjet komunikační dovednosti v pracovním kolektivu, rozvíjet orientaci v pracovně právních vztazích;
- zvyšovat odborné i klíčové kompetence žáků (a učitelů) za pomoci odborníků z praxe;
- realizovat kooperaci mezi odborníky z praxe a učiteli odborných předmětů; zaměřenou na přenos zkušeností a znalostí v oboru;
- seznamovat žáky i učitele v prostředí školy, podniku nebo středisek praktického vyučování s novými poznatky i trendy v konkrétním oboru vzdělání;
- získávat informace a vlastní zkušenost z reálného pracovního prostředí (žáci, učitelé) přímo, bez dalšího zprostředkování;
- podporovat nadané žáky a motivovat je k dalšímu vzdělávání a práci v oboru;
- přibližovat obsah výuky požadavkům pracovního trhu;
- seznamovat učitele s novými technologiemi a pracovními postupy a také s novými přístroji a nástroji; podpořit sdílení zkušeností mezi učiteli a odborníky z praxe;
- vytvářet a nabízet podmínky pro rozvoj odborných kompetencí a mobilitu učitelů.

SPECIFICKÉ CÍLE OBORU VZDĚLÁNÍ 69-51-H/01 KADEŘNÍK

- Volit a správně používat přípravky v souladu s technologickými postupy;
- uplatňovat zdravotní a estetické požadavky a zásady hygieny při poskytování kadeřnických služeb;
- jednat se zákazníky, spolupracovníky a obchodními partnery;
- vést podnikatelskou agendu;
- chápat kvalitu jako významný nástroj konkurenceschopnosti a dobrého jména podniku;

- dodržovat stanovené normy (standardy) a předpisy související se systémem řízení jakosti;
- řešit nezvyklé a problémové situace ve styku se zákazníky, spolupracovníky i obchodními partnery;
- znát význam, účel a užitečnost vykonávané práce, její finanční a společenské ohodnocení.

VYMEZENÍ SKUPINY OBORŮ VZDĚLÁNÍ

Aplikovaný model spolupráce škol a zaměstnavatelů je určen pro obor vzdělání **69-51-H/01 Kadeřník**, který byl vybrán jako reprezentativní pro celou skupinu oborů. Důvodem je četnost jeho zastoupení – počet žáků – ve vztahu k ostatním oborům vzdělání ve skupině. Model však vedle specifík týkajících se oboru vzdělání 69-51-H/01 Kadeřník postihuje i obecné principy spolupráce škol a zaměstnavatelů pro danou skupinu oborů.

Další obor vzdělání zařazený ve skupině:

69-53-H/01 Rekondiční a sportovní masér

PRAKTICKÉ VYUČOVÁNÍ

Cíl: Zvýšení odborných a klíčových kompetencí žáků v reálném pracovním prostředí

Praktické vyučování v oborech vzdělání v kategorii dosaženého vzdělání H zahrnuje realizaci praktických činností formou odborného výcviku.

ODBORNÝ VÝCVIK

Cílem odborného výcviku je procvičit si získané školní znalosti a dovednosti v praxi, získat nové rozšiřující praktické dovednosti a naučit se spolupracovat v pracovním kolektivu. Cíle bude dosaženo směřováním k získání následujících odborných kompetencí odvozených z RVP pro obor vzdělání 69-51-H/01 Kadeřník:

<http://zpd.nuov.cz/RVP/H/RVP%206951H01%20Kadernik.pdf>.

Pojmy **období odborné přípravy** a **období odborného rozvoje**³ vyjadřují postupné osvojování odborných dovedností žáka. Žák po příchodu do odborného vzdělávání potřebuje získat elementární znalosti a dovednosti, to se odehrává v období tzv. odborné přípravy, pokrývající většinou 1. ročník. V tomto období zpravidla nelze umístit žáky v odborném výcviku do reálné praxe. Následně na ně navazuje období odborného rozvoje (2. a 3. ročník), které umožňuje již plné nasazení žáků do reálného pracovního prostředí.

1. Období **odborné přípravy** (na školních pracovištích):

- příprava ve školním středisku s učitelem odborného výcviku v časovém rozsahu – viz tabulka 1;
- využití odborníků z praxe v období odborné přípravy (ve škole) od 1. do 3. ročníku v časovém rozsahu: 10 hodin v 1. ročníku, 20 hodin ve 2. ročníku, 30 hodin ve 3. ročníku.

2. Období **odborného rozvoje** (na pracovištích zaměstnavatelů):

- práce žáků na pracovištích zaměstnavatelů s využitím moderního technologického vybavení, pod dohledem instruktorů praktického vyučování v časovém rozsahu – viz tabulka 1;
- souvislé období, rozsah odborného výcviku v reálném pracovním prostředí v souladu s RVP, resp. ŠVP.

³ Pojmy „období odborné přípravy“ a „období odborného rozvoje“ zavádí projekt Pospolu pro účely svých materiálů. Je možné je používat a pracovat s nimi, ale s vědomím, že nevycházejí z legislativy – nejsou obsaženy v zákoně č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů, ani ve vyhlášce č. 13/2005 Sb., o středním vzdělávání a vzdělávání v konzervatoři, ve znění pozdějších předpisů.

V rámci odborného výcviku v období **odborné přípravy** získá žák v jednotlivých ročnících (zpravidla ve školních podmínkách) následující odborné dovednosti:

1. ročník

- seznámí se s pracovišti odborného výcviku a předpisy BOZP a PO;
- ovládá kadeřnické nářadí, přístroje a materiály;
- ovládá techniku mytí vlasů;
- oholí vousy, ovládá techniku úpravy vousů;
- zpracovává vlasy technikou vodové ondulace – foukanou, natáčení, kroužkování, vytvoří pokládané vlny a jednotlivé techniky kombinuje;
- vytváří účesy za pomoci ondulačního železa a vlasové žehličky, ovládá všechny techniky natáčení;
- ovládá základní techniky stříhů vlasů – vytváří stříhy nůžkami, efilačními nůžkami, seřezávačem a břitvou;
- ovládá techniku trvalého zkadeření vlasů, provádí chemické preparace vlasů.

2. ročník

- ovládá techniky náročnějších stříhů, využívá kombinací technik stříhů;
- odbarvuje vlasy, vytváří barevné změny vlasů technikou melírování;
- barví vlasy, správně určuje použití barvicích přípravků;
- provádí holení vousů s napárkou;
- orientuje se ve výrobcích vlasové kosmetiky a správně je používá;
- ovládá základy vlásenkářství – vytváří z vlasového materiálu vlasovou třaseň a přičes.

3. ročník

- ovládá náročnou účesovou tvorbu – vytváří společenské, svatební a soutěžní účesy;
- orientuje se v nových pracovních metodách a technikách v oboru;
- provádí barvení vousů;
- zdokonaluje a prohlubuje znalosti kadeřnických pracovních postupů;
- provádí a doporučuje techniky pěstění vlasů, zná působení a účinky vlasové a pleťové kosmetiky.

V rámci odborného výcviku v období **odborného rozvoje** (zpravidla v reálném prostředí firem) získá žák během jednotlivých ročníků následující dovednosti:

1. ročník

- seznámí se s reálným prostředím kadeřnického salonu;
- sleduje profesionály při práci, osvojuje si způsob komunikace se zákazníky;

- zapojuje se do jednoduchých pracovních činností – např. mytí vlasů, ruční masáž vlasové pokožky;
- pomáhá dle pokynů svého instruktora praktického vyučování (dále instruktor), a osvojuje si tak základy kadeřnického řemesla;
- dbá na BOZP.

2. ročník

- získává zkušenosti a prohlubuje své znalosti dosavadní přípravy na povolání;
- provádí pomocné odborné práce mytí vlasů i po barvení, regenerace a ošetření vlasů a vlasové pokožky;
- pracuje pod vedením instruktora na přivedených modelech, procvičuje dovednosti v souladu se ŠVP.

3. ročník

- sleduje práci profesionálů, pod vedením instruktora provádí kadeřnické úkony na přivedených modelech;
- připravuje se na soutěže nebo praktické závěrečné zkoušky;
- seznamuje se se způsobem objednávek zákazníků, materiálů a vedením evidence;
- provádí méně náročné kadeřnické úkony na zákaznících – foukané ondulace, ondulace železem, holení, jednoduché střihy;
- procvičuje na přivedených modelech získané dovednosti, snaží se přizpůsobit kvalitě a tempu profesionálních kadeřníků.

Tabulka 1: Nezávazná ukázka rozvržení hodin odborného výcviku

Ročník	Odborný výcvik (= odborná příprava + odborný rozvoj) – celkem ⁴ (hodin)	Odborná příprava (ve školních dílnách) – (hodin)	Odborný rozvoj (na pracovišti zaměstnavatele) – (hodin)
1.	600	550	50
2.	700	600	100
3.	665	515	150
Celkem	1 965	1 665	300

- Celková hodinová dotace odborného výcviku za 1.–3. ročník je 1 965 hodin.

⁴ Při stanovování hodinové dotace se vychází z RVP a celkového počtu týdnů ve školním roce. Konkrétní rozvržení podílu odborného výcviku na pracovišti zaměstnavatele ve vztahu k celkovému počtu hodin odborného výcviku je možné specifikovat dle podmínek a potřeb dané školy a zaměstnavatele.

NÁSTROJE PRO ZAJIŠTĚNÍ KVALITY PRAKTICKÉHO VYUČOVÁNÍ

Pro zajištění standardů kvality doporučujeme při realizaci praktického vyučování využít zásad EQAVET (pospolu.rvp.cz/eqavet) a principů ECVET (pospolu.rvp.cz/ecvet).

To znamená především se zamyslet nad těmito podněty:

- předem se dohodnout na očekávaných výsledcích učení (škola a firma), které žák během praktického vyučování získá (vytvořit tzv. jednotku/jednotky výsledků učení), tzn. domluvit obsah a rozsah odborného výcviku (očekávané výsledky učení, které má žák získat na pracovišti), zásady a způsoby hodnocení a validaci získaných výsledků učení (forma, kritéria včetně definování pracovních a hodnotících úkolů, četnost hodnocení);
- připravit text, který popíše podmínky, obsah praktického vyučování, očekávané výsledky učení, způsob jejich hodnocení, způsob validace a uznání výsledků učení;
- tato dohoda mezi vysílající organizací (školou), přijímající organizací a učícím se žákem zajistí, aby na všech stranách byla jasně stanovena pravidla, za kterých se bude praktické vyučování odehrávat. Přílohou takové vzájemné dohody může být konkrétně vypracovaná jednotka výsledků učení, kterou žák absolvuje v rámci odborného výcviku. Tento text (vyjádřený formou určité dohody mezi zainteresovanými stranami) nenahrazuje Smlouvu o obsahu, rozsahu a podmínkách praktického vyučování povinně uzavřenou mezi školou a firmou, proto není možné tyto materiály vzájemně zaměňovat, každý slouží k jinému účelu. Formuláře pro přípravu vzájemné dohody a jednotky výsledků učení naleznete na <http://pospolu.rvp.cz/seznam-nastroju#ECVET>;
- zaznamenat dosažené a ohodnocené výsledky učení do osobního záznamu. Osobní záznam je dokument, ve kterém jsou uvedeny skutečně dosažené a ohodnocené výsledky učení. Může být součástí portfolia žáka;
- hodnocení žáka na pracovišti provede instruktor praktického vyučování na základě předem definovaných, praktických hodnotících úkolů (které ověří získané výsledky učení). Tyto výsledky předá učiteli odborného výcviku. K jeho hodnocení učitel přihlíží při klasifikaci žáka. Za klasifikaci žáka je vždy zodpovědný učitel odborného výcviku;
- hodnocení výsledků žáka bude probíhat ve vazbě na závěrečnou zkoušku podle jednotného zadání (řešeno v rámci projektu NZZ 2)⁵;

Dále je doporučeno zaměřit se na tyto záležitosti:

- k povinnostem učitelů odborného výcviku patří i pravidelná kontrola žáků na pracovištích, kontrola souladu s dohodnutými výsledky učení, popř. úprava

⁵ Viz <http://www.nuv.cz/nzz2>.

dohody mezi školou a firmou o nastavení výsledků učení, které by měl žák na pracovišti získat;

- důležité je také sebehodnocení žáka – co během dne ve firmě vykonával za činnosti, co nového se naučil, co je naopak nutné ještě procvičit apod. Za tímto účelem si žák vede pracovní deník, který obsahuje také informace o docházce a průběhu odborného výcviku na pracovišti; do pracovního deníku může provádět záznamy také instruktor praktického vyučování;
- díky zavedení tzv. portfolia žáka, kamsi každý žák může ukládat všechny záznamy o dosažených výsledcích učení (např. osobní záznamy nebo certifikáty za absolvovanou mobilitu a zpětnovazební dotazníky), případně vedením pracovních deníků z průběhu praktického vyučování, může absolvent budoucímu zaměstnavateli lépe a srozumitelněji prokázat, jakými praktickými dovednostmi disponuje. To mu později může pomoci při vstupu na trh práce;
- rozsah pracovních činností žáka je velmi široký, a tak se může na jeho přípravě v průběhu hodnoceného období (pololetí, školní rok, celé období vzdělávání) podílet více instruktorů; odborný rozvoj může také probíhat u více firem (v kadeřnických salonech, školicích centrech kadeřnických firem);
- pro podporu úspěšné realizace spolupráce škol a firem se doporučuje využít formulář dostupný na <http://pospolu.rvp.cz/seznam-nastroju#EQAVET>, který ověřuje, zda se při poskytování praktického vyučování ve firmách nic neopomnělo; indikátory uvedené ve formuláři splňují požadavek využívání cyklu zajišťování kvality (plánování, provádění, hodnocení, revize), jsou tedy v souladu se zásadami EQAVET;
- doporučujeme nastavení společných cílů školy a zaměstnavatele a dohodnutí kritérií, jimiž se budou dosažené cíle vyhodnocovat. Na základě toho se následně (např. po skončení školního roku) přehodnotí relevantnost nastavených cílů, kritérií a přijmou se opravná opatření pro další spolupráci;
- za klíčové je tedy možné považovat dobré naplánování spolupráce při realizaci odborného výcviku. Za tímto účelem doporučujeme připravit plán spolupráce formou dodatku k ŠVP. Formulář pro přípravu dodatku naleznete na <http://pospolu.rvp.cz/seznam-nastroju#plan-spoluprace>.

PERSONÁLNÍ ZAJIŠTĚNÍ

- Za rozvoj odborných kompetencí žáka (dle možností zaměstnavatele) v období odborného rozvoje je spoluzodpovědný instruktor praktického vyučování z firmy, který je seznámen s osvojenými kompetencemi žáka a je schopen je v reálném prostředí podniku prohlubovat;
- funkci instruktora může vykonávat pracovník působící ve firmě např. na pozici/pozicích: vedoucí provozovny, kadeřník.

Varianty odborného rozvoje na pracovištích zaměstnavatele:

- a) práce žáků pod dohledem instruktora z firmy;
- b) práce skupiny žáků pod vedením učitele odborného výcviku;
- c) kombinace předešlých variant;
 - počet žáků se může lišit v závislosti na podmínkách a požadavcích výuky a velikosti třídy – od skupiny žáků po individuální výuku;
 - dle kapacitních možností jednotlivých smluvních partnerů lze do odborného rozvoje v salonech nebo vzdělávacích a školicích centrech firem zařadit maximálně 10 žáků (zpravidla však jde o 1–4 žáky na jednom pracovišti);
- d) samostatná práce žáků.

U všech uvedených variant platí, že jeden instruktor se může věnovat maximálně 6 žákům.

Popis role a zapojení instruktora při výuce žáka:

1. ročník

- s žáky pracuje instruktor praktického vyučování nebo řídící pracovník firmy;
- seznamuje žáky s prostředím kadeřnického salonu, s jeho vybavením, materiály a pomůckami – předvádí správný způsob jejich využití, informuje;
- hodnocení žáků provádí učitel odborného výcviku.

2. a 3. ročník

- práci žáků řídí a kontroluje instruktor;
- seznamuje žáky s reálným pracovním prostředím;
- pod jeho vedením provádí žáci skutečné praktické činnosti, přiděluje žákům úkoly, předvádí, popisuje a vysvětluje své postupy práce;
- dbá na dodržování BOZP;
- kontroluje a hodnotí práci žáků, spolupracuje s pověřeným učitelem odborného výcviku a předává mu informace;
- kontroluje a eviduje administrativní povinnosti dané smlouvou mezi poskytovatelem služby a školou;
- hodnocení žáka provádí instruktor v součinnosti s učitelem odborného výcviku na základě předem určených pravidel způsobu hodnocení;
- každý žák si vede pracovní deník, do kterého zaznamenává svou činnost ve firmě, tu mu potvrzuje instruktor.

Při realizaci praktického vyučování je kladen důraz na **socializační aspekt** v reálném pracovním prostředí, kde se rozvíjí zejména:

- poskytování kvalifikovaných a kvalitních kadeřnických služeb;
- získávání informací o vedení salonu;

- uvědomění si nutnosti dalšího vzdělávání i po získání výučního listu, důležitost získání klientů profesionálním přístupem, vysokou odborností a empatií;
- vztah k práci, podniku, kolektivu a pracovníkům;
- získání pracovních návyků, odpovědnost;
- loajalita k zaměstnavateli, škole;
- kreativita, spolehlivost, ochota apod.;
- zvýšení povědomí o možnostech uplatnění po ukončení vzdělávání.

TECHNOLOGICKÉ A PROSTOROVÉ ZAJIŠTĚNÍ

a) Pracoviště školy (školní kadeřnická provozovna) umožňující nácvik všech dílčích činností a dovedností stanovených v ŠVP (jeho doplnění), pro období odborné přípravy by měla být zařízena následujícím vybavením:

- ve všech ročnících je nezbytné, aby každý žák mohl pracovat u vlastní pracovní obsluhy, měl k dispozici všechno dostupné nářadí, pomůcky a materiál (např. nůžky, hřebeny, kartáče, fény, kulmy, vlasové žehličky, břitvy, natáčky, pinety, ručníky, šampony, stylingové přípravky, barvy, preparační roztoky), pro nácvik jednotlivých úkonů je vhodné mít „cvičné hlavy“ v různých délkách a kvalitách vlasů a vousů.

Vybavení školní kadeřnické provozovny:

- salon dámského kadeřnictví rozdělen podle úkonů na mytí a barvení, stříhání a konečný styling. Prostor pro mytí a barvení: mycí boxy, prostor pro materiál a jeho přípravu, úložný prostor pro ochranné prádlo (ručníky, pláštěnky). Prostor pro další úkony: pracovní stůl, hydraulické křeslo, pojízdný stůl, pevné nebo otočné zrcadlo. Pánský salon: navíc umyvadlo osazené v pracovním pultu, skříňka, hydraulické křeslo s podhlavníkem. Pro dětské klienty je třeba mít speciální dětská křesílka;
- dostatečné, rovnoměrné, a pokud možno přirozené, osvětlení, které umožňuje určit správný tón vlasů. Světlo musí směřovat vždy na hlavu zákazníka a její okruh. Při vybavování salonu osvětlením je třeba dodržovat platné hygienické předpisy a normy. Ve všech pracovních místnostech musí být zajištěno přímé přirozené větrání;
- salon má čekárnu, sklad čistého a špinavého prádla, sklad materiálu, sušárnu prádla, denní místnost zaměstnanců, úklidovou komoru a dostatečné množství sociálních zařízení, dimenzováno podle hygienických předpisů.

b) Pracoviště zaměstnavatele odpovídající moderním požadavkům, které splňují nároky na profil absolventa oboru vzdělání 69-51-H/01 Kadeřník:

- fungující moderně zařízený kadeřnický salon, studio, provozovna;
- vybaveno nástroji a přístroji, které konkrétní salon používá (např. klimazony, vaporizéry, masážní mycí boxy);

- žák se seznamuje také s kartotékou zákazníků, nabídkou a prodejem vlasové kosmetiky, použitím nejmodernějších stylingových přípravků.

Pokud by se výuka odehrávala v prostředí středisek odborné přípravy (SPV)⁶, pro nácvik dovedností a kompetencí na zařízeních s nejnovějšími technologiemi je vhodné doporučit využití ECVET, kde je možné očekávané výsledky vzdělávání definovat skrze znalosti, dovednosti a kompetence a tyto shlukovat do vzájemně uznatelných jednotek výsledků učení.

BOZP – způsob zajištění (ochranné pracovní prostředky)

- Základní vybavení žáka osobními ochrannými pracovními pomůckami (OOPP) provede škola – pracovní obuv a oděv;
- vybavení žáka OOPP nad rámec vydaných pracovních bot a oděvů potřebných pro výkon určité pracovní činnosti na pracovišti firmy je povinná zabezpečit firma, v dohodě mezi školou a firmou je tuto povinnost nutno zakotvit, anebo se domluvit na jiném způsobu zabezpečení žáka OOPP;
- úvodní školení BOZP potřebné pro práci ve školních provozovnách provede škola, která současně vydá žákovi zápisník BOZP, další školení BOZP pro práci ve firmách provede firma a školení vyznačí v zápisníku BOZP; zápisník BOZP je žákovi vydán na celý průběh jeho výuky v 1.–3. ročníku.

VYUŽITÍ NÁRODNÍ SOUSTAVY POVOLÁNÍ A NÁRODNÍ SOUSTAVY KVALIFIKACÍ

- Daný obor vzdělání připravuje žáky na pozdější výkon specifických povolání dle NSP (Národní soustava povolání: <http://www.nsp.cz>):
 - odborný směr: Služby osobní a provozní: http://katalog.nsp.cz/poziceOdbornySmer.aspx?kod_smeru=20;
- možnost ověřování kompetencí s využitím hodnotících standardů NSK (Národní soustava kvalifikací: <http://www.narodnikvalifikace.cz>)⁷;
- standardy určují požadavky zaměstnavatelů pro konkrétní pozice, proto je ověření podle těchto standardů možností, která ověří, že i žák na pracovišti získal dovednosti požadované v praxi;
- podle podmínek pracoviště je možné se zaměřit na získání zkoušky z profesní kvalifikace:
 - obor kvalifikace: Osobní a provozní služby: <http://www.narodnikvalifikace.cz/vyber-kvalifikace/profesni-kvalifikace/skupiny-oboru-35>.

⁶ Střediska praktického vyučování (SPV) v oblasti oboru vzdělání 69-51-H/01 Kadeřník v současné době neexistují, jejich eventuálnímu vzniku by musela předcházet odborná diskuse.

⁷ Definována zákonem č. 179/2006 Sb., uznávání výsledků dalšího vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů.

VYUŽITÍ ODBORNÍKŮ Z PRAXE

Cíl: Pomoc zaměstnavatelů při zkvalitňování procesu výuky

Odborník z praxe je zástupce zaměstnavatelské sféry ve výuce nebo při aktivitách spojených s osvojováním odborných kompetencí žáků.

Prispívá k doplnění výuky o specifické odborné poznatky a dovednosti např. formou krátkodobého kurzu, ukázky, přednášky apod. Zapojení odborníka z praxe má podněcovat rozvoj a zájem žáků o obor a doplňovat jejich odborný přehled o novinky z oboru.

Odborník z praxe může spolupracovat se školou při zadávání praktických úkolů a jejich řešení ve firmě, např. při exkurzích v podniku apod. Může však působit i na půdě školy, např. vstupovat do teoretické či praktické výuky, a to vždy za přítomnosti učitele daného předmětu.⁸

Je nutné zodpovědně vytipovat takového odborníka, který bude vyhovovat nejen po stránce odborné, ale také bude schopen své zkušenosti zajímavě žákům přiblížit.

Odborníkem z praxe pro účely zapojení firmy do přípravy žáků může být:

- zaměstnanec firmy – technolog, školitel, kadeřník;
- vedoucí pracovník firmy – spolupracující úzce se školou;
- OSVČ zabývající se činností, která je v souladu s potřebami daného oboru vzdělání.

ZPŮSOB ZAPOJENÍ ODBORNÍKA Z PRAXE

Zapojení odborníka z praxe se předpokládá v časovém rozsahu: 10 hodin v 1. ročníku, 20 hodin ve 2. ročníku, 30 hodin ve 3. ročníku.

Odborník z praxe může být zapojen buď pravidelně (systematicky), nebo nepravidelně (v rámci výuky i mimo ni, „setkání s praxí“):

- do běžné výuky – jako součást vyučovací hodiny;
- povinný/volitelný, případně nepovinný předmět;
- seminář (i např. jako součást povinného/volitelného/nepovinného předmětu) v prostředí školy/podniku – v každém pololetí přednáška zaměřená na dosud probrané učivo v daném ročníku – propojení teoretických poznatků s praxí, seznámení s novými pracovními postupy, přístupy a materiály;

⁸ Pro vysvětlení rozdílu mezi odborníkem z praxe a instruktorem praktického vyučování: instruktor je zaměstnanec firmy, který se se žákem setkává pouze v prostředí firmy a vede ho během odborného výcviku. Odborník z praxe se se žáky může setkat jak na půdě školy, tak ve firmě (např. při exkurzi apod.).

- workshop (jednorázový nebo opakovaný, vázaný např. k vybranému tematickému celku) v prostředí podniku, případně školy – zařazení workshopů nebo vzdělávacích kurzů v rámci výuky odborných předmětů nebo mimo ni; popis cílů, průběhu, organizace a zabezpečení, způsobu hodnocení a vazby na ŠVP;
- příprava žáků na závěrečnou zkoušku (ve spolupráci se školou);
- spolupráce s odborníky z praxe v rámci vedení samostatné odborné práce nebo jiné formy spolupráce při přípravě na závěrečné zkoušky, zejména praktické (např. volba tématu, pomoc při materiálním zajištění zkoušky, pomoc při obsahovém zpracování práce, její připomínkování apod.);
- konzultace, oponentura, účast při obhajobě (souvisí s možností zapojení odborníka z praxe do přípravy na závěrečnou zkoušku, zpracování seminárních nebo ročníkových prací žáků) – účast a hodnocení závěrečných zkoušek;
- organizace soutěže, přehlídky – odborník z praxe jako hodnotitel soutěží, konzultant přehlídek (tuzemské, evropské, světové soutěže);
- dochází do výuky ve škole podle dohody a rozpisu s příslušnou školou, s ohledem na materiální vybavení školy a potřeby školy;
- využívá školní vybavení nebo provádí instruktáže a ukázky na zařízeních firmy, která do školy přiveze (např. výuková videa, odborné časopisy, ukázky nových materiálů, nářadí a pomůcek – praktické předvedení);
- účast odborníka z praxe v období odborné přípravy je vhodná zejména z kapacitních důvodů, kdy je možné výuku provést pro celou skupinu žáků v prostorech školy, které jsou pro tuto výuku svým rozsahem přizpůsobeny a vybaveny (např. ve školicím a vzdělávacím centru, kde probíhají také ověřovací a závěrečné zkoušky, školení žáků i pedagogů apod.);
- exkurze v prostředí podniku (popis exkurze na pracoviště konané pravidelně v rámci výuky odborných předmětů nebo odborného výcviku; popis cílů, průběhu, organizace a zabezpečení, způsobu hodnocení a vazby na ŠVP);
- exkurze v prostředí firmy je vhodné využívat jak v období odborné přípravy, tak odborného rozvoje. V obou obdobích jsou prováděny pro celou skupinu nebo třídu a odborný výklad provádí odborník z firmy za přítomnosti učitelů. Exkurze nebo i návštěvy výstav a veletrhů by měly být vhodným doplňkem výuky a měly by žákům umožnit jejich širší rozhled nebo by je měly seznámit s vývojem techniky nebo pracovních postupů na trhu. Jedná se např. o akce:
 - mezinárodní veletrhy kosmetiky, kadeřnictví a zdravého životního stylu – World of Beauty and SPA a Interbeauty Prague, zúčastní se všichni žáci, dobrou spoluprací s organizátory mohou získat vstupenky zdarma. V rámci doprovodných programů se škola aktivně zapojí do programu veletrhu, připraví vlastní účesovou show, po dobu trvání veletrhu

- provozují žáci improvizovaný kadeřnický salon, kde si návštěvníci nechávají upravit své účesy;
- o veletrh Profesia days – žáci představí svoji školu, pod vedením učitelů odborného výcviku a ve spolupráci s odborníky z praxe radí a předvádějí, jak upravit účes před pracovním pohovorem (připravují ve spolupráci s oděvní školou kontrastní přehlídku účesů a oblečení – jak přijít a jak nechodit upravený na pracovní pohovor);
- o umožnit žákům v rámci odborné přípravy návštěvu, popř. aktivní účast na všech dostupných akcích souvisejících s oborem, které se v daném regionu konají. Motivovat žáky tím, že se ti nejlepší budou připravovat pod vedením odborníků z praxe na oborové soutěže, účast, popř. dobré umístění žáci prezentují ve svých portfoliích, což je zvýhodňuje při hledání pracovní pozice po vyučení. Důležitá je i účast v projektech řízených zřizovateli nebo např. Hospodářskou komorou České republiky – např. Top-kempy, DVPP – nové techniky v oboru vzdělání 69-51-H/01 Kadeřník aj.

HODNOCENÍ PŘÍNOSU ODBORNÍKA Z PRAXE A HODNOCENÍ KVALITY

Evaluace žáka odborníkem z praxe při činnostech, které s žáky realizoval (popis způsobů ověřování dosažených výsledků):

- o nastavení cílů spolupráce školy a odborníka, dohodnutí kritérií, jimiž se budou dosažené cíle hodnotit, vyhodnocení dosažených cílů, přehodnocení relevance nastavených cílů, kritérií a přijetí opravných opatření pro další spolupráci;
- o zajištění kvality ve smyslu hodnocení výuky (z různých úhlů pohledu – z pozice školy, žáka, odborníka/podniku i souladu s RVP/ŠVP);
- o vstupní a výstupní test, znalostní test, prověření praktických dovedností, vždy se zpětnou vazbou – dovednostní test: na přivedeném modelu nebo na „cvičné hlavě“ žák předvede to, co se od odborníka z praxe naučil, předvede modelovou situaci „práce s klientem v profesionálním salonu“;
- o žák může získat např. i certifikát od firmy o absolvování kurzu atd.;
- o spoluúčast odborníka na hodnocení žáků – může hodnotit i odborník sám, nebo ve spolupráci s učitelem (kombinovaná známka): odborník může zadávat jen dílčí úkoly (testy), ale závěrečná klasifikace bude v kompetenci učitele; i na zadání dílčích úkolů spolupracuje odborník s učitelem;
- o akcent na motivační prvky:
 - o soutěže – nejlepší žáci budou mít možnost se např. podílet s firmou na zpracování projektu nebo budou moci absolvovat stáž např. i u zahraničního partnera apod. (propojení s prvky ECVET);
 - o podnik si tak může vytipovat nadané žáky a uvažovat o jejich zaměstnání po absolvování školy.

Zapojení odborníků z praxe a jejich spolupráce se školou při zabezpečení přípravy žáka na budoucí povolání se neobejde bez správné a cílené motivace samotných žáků. Mezi motivační prvky, které škola ve spolupráci se zaměstnavateli může v rámci výuky aplikovat, patří:

- např. přizvání žáků ke spolupráci při zajištění oborových prezentací – účesových show, např. Picasso show v hotelu Hilton, kde se žáci zapojují do příprav a organizačního zajištění přehlídky;
- odborník z praxe ukáže žákům během odborné přípravy a odborného rozvoje smysl rozsahu probírané teoretické a praktické náplně oboru vzdělání pro jejich další uplatnění u budoucího zaměstnavatele – k výkonu jakékoliv činnosti jsou potřebné praktické znalosti a dovednosti, které vycházejí ze zvládnutých teoretických znalostí oboru vzdělání;
- zaměstnavatel může nabídnout žákům, kteří u něj v období odborného rozvoje budou vykonávat odborný výcvik, zaměstnání po vykonání závěrečných zkoušek. Tento motivující prvek má velký význam pro žáka, protože mu poskytne možnost uplatnění na trhu práce po ukončení vzdělávání, zejména pokud u zaměstnavatele pracuje více žáků nebo si jednotlivé žáky ve spolupráci se školou vybírá přímo zaměstnavatel. Zde by mohl hrát roli prvek zdravé soutěživosti mezi žáky nejen po stránce vědomostní, ale i z hlediska přístupu a zodpovědnosti k vykonávané práci;
- v období prázdnin mohou žáci u zaměstnavatele vykonávat brigádu (např. na základě DPP nebo DPČ). Je pravděpodobné, že zaměstnavatel bude upřednostňovat ty žáky, kteří během odborného rozvoje vykazují dobré pracovní výsledky i kladný přístup k plnění svých povinností.

Pro zvýšení motivace žáků během výuky, prohloubení jejich znalostí a dovedností z oboru, včetně získání zkušeností ze zahraničí, je dle možností vhodné zařadit odborné stáže v zahraničí, např. v rámci projektu Erasmus+. Tento projekt umožňuje stáže (4 týdny) u zahraničního partnera, během kterých se žáci seznamují nejen s prvky a prostředím svého oboru vzdělání, ale získávají znalosti z kultury dané země. Zařazení těchto prvků do výuky je důležité zejména pro získání znalostí o požadavcích a možnostech pracovního trhu dané země, popř. EU.

ČASOVÉ ZAJIŠTĚNÍ

- Škola po dohodě s odborníkem stanoví počet hodin odučených za pololetí, případně počet exkurzí, seminářů atd.;
- možnost využití disponibilních hodin do odborného výcviku.

PROSTOROVÉ ZAJIŠTĚNÍ

- Ve škole nebo na školním pracovišti s využitím vybavení školy, popřípadě pomůckami donesenými odborníkem (včetně např. instruktážního videa, ukázek nástrojů, přístrojů, výrobků);
- kombinovaná varianta – část výuky ve škole, část ve firmě.

PERSONÁLNÍ ZAJIŠTĚNÍ

Ředitel školy určí pedagogické pracovníky zodpovědné za realizaci spolupráce s odborníkem:

- důležité je definovat podíl odborníka a učitele na výuce v souladu se způsobem realizace výuky navrženým v obsahu;
- v případě výuky mimo školu je potřeba zajistit pedagogický dozor.

TECHNOLOGICKÉ ZAJIŠTĚNÍ

- BOZP a pojištění pro odborníka z praxe;
- podmínky pro výuku daných témat a jejich zajištění.

FINANČNÍ ZAJIŠTĚNÍ

- Zajištění odměn zapojených odborníků z praxe do výuky (DPP);
- možnost daňových úlev pro firmu i zaměstnance (náklady na profesní kvalifikaci nebo Osvědčení o učitelské způsobilosti lze v současnosti uvést jako výdaje za zvyšování kvalifikace⁹);
- náklady spojené s cestou odborníka z praxe do školy či učitele (možný pedagogický dozor) na exkurzi nebo workshop v podniku – služební cesta, pojištění;
- reciprocita – protislužba školy, např. vyškolení zaměstnanců podniku.

Všechny výše uvedené způsoby jsou možné, ale je nutno vycházet z konkrétních podmínek v okruhu působnosti školy. Zatím se ukazuje jako nejefektivnější způsob zajištění odborného rozvoje žáků na základě uzavřené Smlouvy o obsahu, rozsahu a podmínkách praktického vyučování, ve které může být definováno i finanční zabezpečení.

⁹ Viz zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů; zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, § 227–235 (odborný rozvoj zaměstnanců); dále také zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, § 108 (rekvalifikace).

STÁŽE UČITELŮ ODBORNÝCH PŘEDMĚTŮ, ODBORNÉHO VÝCVIKU A VYBRANÝCH VŠEOBECNĚ VZDĚLÁVACÍCH PŘEDMĚTŮ

Cíl: Pomoc zaměstnavatelů při zkvalitňování procesu výuky

PLÁNOVÁNÍ STÁŽE

Při plánování stáže realizované na pracovišti sociálního partnera je třeba zohlednit:

- cíle stáže a její minimální rozsah: podle účelu stáže (po dohodě mezi školou a firmou);
- forma a termín stáže;
- minimální počet zapojených učitelů (z jedné školy, z více škol): zde je potřeba zohlednit odlišnosti v průběhu stáže, pokud jde o jednoho učitele, více učitelů z jedné školy, více učitelů z různých škol, může se měnit i v průběhu stáže;
- nastavení pravidel spolupráce: podíl odborníka z firmy a učitele na vymezení cílů stáže, jejího průběhu a očekávaných výsledků, s kým bude učitel spolupracovat, kdo bude hodnotit dosažené výsledky apod.;
- popis a forma zapojení učitele v rámci stáže (podrobný rozpis aktivit, které jsou součástí stáže, např. práce s konkrétními nástroji, přístroji či stroji, účast učitele na dílčích úkolech firmy, formy spolupráce více učitelů z různých škol a pracovníků firmy při řešení konkrétních úkolů);
- personální zajištění stáže (odborné požadavky na pracovníka zodpovědného za odborné vedení učitele/učitelů v průběhu stáže, počet pracovníků firmy zapojených do spolupráce v rámci stáže aj.);
- pracovní podmínky (kdo zajistí přístup učitele na pracoviště, vybaví ho pracovním oděvem / ochrannými prostředky, kdo proškolí učitele BOZP apod.)
- možnost získání certifikátu;
- využití prvků ECVET¹⁰ (mobilita učitelů, zvýšení odborných kompetencí učitele rozpracování jednotek výsledků učení).

V současné době je uskutečňována řada projektů financovaných z prostředků státu a EU zaměřených na zvyšování odborných kompetencí učitelů odborných předmětů a odborného výcviku, např. projekt Erasmus+ atd. Školy mohou těchto projektů využít pro své pedagogické pracovníky a zaměřit je do těch oblastí, které potřebují. Jako partneři figurují v těchto projektech zaměstnavatelé, kteří se podílejí na odborné přípravě učitelů, a je možno spolupracovat i se vzdělávacími institucemi v zahraničí, které jsou schopny ve spolupráci se školou zabezpečit odborné stáže učitelů. Školám lze tuto spolupráci jen doporučit.

¹⁰Viz pospolu.rvp.cz/ecvet.

Odborné stáže učitelů odborných předmětů a odborného výcviku by měly být směřovány např. do těchto oblastí:

- pod vedením špičkových odborníků z praxe, kteří mají zkušenosti s vedením odborných seminářů a školení profesionálních kadeřníků, se účastníci seznámí s novými technikami, materiály a trendy v současné účesové tvorbě:
 - dámské střihy, kombinace technik, konečný styling vlasů;
 - pánské střihy, kombinace technik, konečný styling vlasů;
 - barvení a melírování vlasů, chemická preparace, konečný styling vlasů;
 - slavnostní účesy, náročná účesová tvorba, zpracování polodlouhých a dlouhých vlasů, použití vlasových ozdob, podložek a příčesů.

Vzhledem ke vzdělávacímu procesu je třeba zohlednit:

- vazba předmětu stáže na RVP/ŠVP (vzdělávací oblasti, obsahové okruhy, náplň učiva a odborné kompetence jsou dány vzdělávacími cíli v těchto dokumentech).

VYHODNOCENÍ STÁŽE

- Způsob ověřování výsledků stáže (co, kde, kdy, jak často, v jakém pořadí se bude hodnotit; kritéria hodnocení) – je doporučeno vždy stáž vyhodnotit ze strany vedení školy na základě podkladů od firmy nebo předaných zpráv o stáži ze strany účastníků (učitelů). Součástí každé stáže by měla být „Zpráva o průběhu a výsledcích stáže“, kterou účastník vypracuje a předá vedení školy. Tato zpráva má dvojí význam:
 - 1) škola má podklady pro vyhodnocení spolupráce s firmou, u které je stáž vykonána, a tím možnost k rozvoji další spolupráce;
 - 2) účastník stáže může zhodnotit přínos stáže pro sebe a způsob uplatnění znalostí a dovedností nabytých na stáži ve výuce, popř. přenos informací dalším učitelům, hodnocení vlivů stáže na zkvalitňování procesu výuky, přínosu pro žáky, školu;
- hodnocení průběhu a výsledků stáže učitelem/učiteli a zástupci firmy (včetně různých forem spoluúčasti odborníků z firmy, např. prostřednictvím společného hodnotícího rozhovoru, facilitovaného semináře pro více učitelů, workshopu u kulatého stolu apod.);
- hodnocení vlivů stáže na zkvalitňování procesu výuky, přínosu pro žáky, školu;
- nástroje evaluace (čím bude ověřeno dosažení předpokládané cílové úrovně stáže, např. praktické předvedení práce s nástrojem, přístrojem či strojem, zpracování instruktážního materiálu pro žáky učitelem, vytvoření dílčího produktu aj.) vycházejí z náplně a účelu stáže;

- doklad o úspěšném absolvování a zakončení stáže (čím bude doloženo, typ dokladu, který úspěšný absolvent obdrží) je součástí smlouvy mezi školou a firmou;
- návrhy na opatření vyplývající z výsledků stáže (např. na úpravy ŠVP); osnova zprávy o průběhu a výsledcích stáže bude předána účastníkovi stáže před jejím vykonáním;
- využití prvků EQAVET¹¹ (společné nastavení cílů a očekávaných výsledků stáže; jak bude hodnoceno, zda bylo cílů dosaženo; jak budou hodnoceny přínosy stáže; co lze příště udělat jinak; jaká opatření budou přijata pro zlepšení průběhu a výsledků stáže);
- lze využít např. i hodnoticí dotazník stáže (slovní a numerické hodnocení 1–5, 1 nejlepší, 5 nejhorší):
 1. Jaký je Váš dojem ze stáže?
 2. Jak jste spokojen/a s obsahovou stránkou stáže?
 3. Jak jste spokojen/a s organizační stránkou stáže?
 4. Jak hodnotíte přínos stáže pro svůj osobní rozvoj?
 5. Jak jste spokojen/a s přístupem lektora?
 6. Jak jste spokojen/a se získanými materiály a skripty?
 7. Co by se podle Vás mělo na stáži vylepšit?

FINANČNÍ PODMÍNKY

- Částka na zajištění stáže pro jednoho učitele (firma, spoluúčast školy);
- výše odměny pro školitele/mentora z firmy;
- cestovní náklady učitele do sídla firmy;
- pojistné hrazené za učitele (pojištění pro případ úrazu učitele, škody způsobené firmě učitelem v průběhu stáže apod.).

Finanční zabezpečení stáže vyplývá z uzavřené smlouvy mezi školou a poskytovatelem stáže nebo realizace projektu, do kterého je stáž zařazena.

¹¹ Viz pospolu.rvp.cz/eqavet.

